

Dialekternes kolonialitet

– standardideologi i Kalaallit Nunaat

AF CHRISTOPH HARE SVENSTRUP OG KAVSSÁLUK IMÍNA PEARY

Artiklen handler om, hvordan diskursen fra de sproglige autoriteter bidrager til en ensretning af den sproglige variation i Kalaallit Nunaat¹. Ved hjælp af kritisk diskursanalyse (Fairclough 1992, 2001) med fokus på opslag fra disse autoriteters Facebook-side² viser vi, hvordan talesprogsvariation, der afviger fra standardnormen, udsættes for den ideologiske proces *erasure* (Gal & Irvine 1995; Irvine & Gal 2000). Med udgangspunkt i kolonialitetsbegrebet (Maldonado-Torres 2007) og et historisk blik på etableringen af Stednavnenævnet for Grønland i starten af 1930'erne argumenterer vi for, at standardsprogsideologien bag denne diskurs er en arv fra kolonitiden. At standardsprogsideologien beror på paradigmet om *et sprog, en kultur, en nation* (Pujolar 2007: 71), der stammer fra grundlæggelsen af de moderne nationalstater i Europa.

Indledning

Kalaallit Nunaat er på vej til at blive en selvstændig nation og dermed sætte et officielt punktum for det koloniale forhold til Danmark, som startede i 1721 (Kleemann-Andersen & Maegaard *forthc.*; Maegaard 2023; Mortensen & Maegaard 2019; Gad 2004). Landet er dog stadig en del af det såkaldte rigsfællesskab sammen med Færøerne og Danmark og dermed officielt betragtet en del af Danmark. Et forhold der fra det officielle Danmarks side har været betragtet som ligestillet siden 1953, men som det officielle Kalaallit Nunaat ikke er enig i (Björnsson 2016). Denne situation betyder, at der et stærkt fokus på at etablere en kalaallit national identitet,

¹ Vi bruger de grønlandske udtryk for henvisninger til det geografiske område (øen), sproget eller kulturelle referencer. Altså *Kalaallit Nunaat* for Grønland, *kalaallit oqaasii* for det talte sprog generelt samt alt den variation der forekommer indenfor skriftsprog, *kalaallisut* for standardsproget og den ortografiske standard, *kalaallit* for grønlandsk (adj.) og *kalaaleq* for grønlandsk inuit. Dette gør vi ud fra et ønske om at respektere, at folk har ret til at betegne sig selv, deres kultur osv., som de ønsker.

² <https://www.facebook.com/search/top/?q=Oqaasileriffik>.

og sproget er et vigtigt element i den proces. Dette har en stor betydning for de ideologier, der ligger bag sprogsituationen i Kalaallit Nunaat.

En gennemgang af diskussionen om sprog i forløbet omkring kolonimagtens nedsættelse af et stednavnenavn for Kalaallit Nunaat i starten af 1930'erne vil danne grundlaget for vores argument om, at sprogsituationen stadig er præget af strukturer fra kolonitiden, og at den dominerende sprogideologi kan anses for at være et tilfælde af kolonialitet (Maldonado-Torres 2007). Vi argumenterer for, at diskussionen dengang var et udtryk for en sprogideologi, der stadig dominerer sprogsituationen i dag. En sprogideologi, der beror på standardsprogets essentielle betydning for etableringen af en selvstændig nation, og som var en del af grundlæggelsen af de moderne nationalstater i Europa (Burke 2004; Pujolar 2007).

Vi vil udføre en kritisk diskursanalyse (Fairclough 1992, 2010) af Oqaasileriffik (sekretariatet for sprognævnet, Oqaasiliortut) opslag på Facebook for at undersøge den ideologisk konstruktion af ikke-standard variation i talesproget i deres public servicearbejde. Oqaasiliortut og Oqaasileriffik er de sproglige autoriteter i Kalaallit Nunaat, og de har en autoritativ funktion i forhold til skriftsproget og en rådgivende funktion i forhold til talesproget. Det er ikke usædvanligt, at en skriftsprogsgnorm har indflydelse på variationen i talesproget (Jaffe 2000: 498), men vores fokus her er på den diskurs om rigtig og forkert sprogbrug generelt, som Facebook-opslagene er en del af. En diskurs der etablerer standardsproget som en norm, og som stempler variation, der afviger fra denne norm. Den ideologiske proces, hvor ikke-standard talesprogsgvariation forsøges korrigeret væk fra sprogbrugen, betragter vi som en udviskning (*erasure*) (Gal & Irvine 1995; Irvine & Gal 2000). For at illustrere sprogideologien bag standarddiskursen skelner vi mellem *kalaallisut*, som betegner ortografien og standardtalesproget, og *kalaallit oqaasii*, som betegner talesproget generelt samt skriftsproget inklusive variation. Kalaallit oqaasii er altså et bredere og mere inkluderende begreb end det ideologisk betingede *kalaallisut*. De to begreber er som sådan ikke en skelnen mellem skrift- og talesprog men mellem en standardiseret og ikke-standardiseret sprogbrug.

Før vi fortsætter, er det vigtigt, at vi redegør for vores baggrund og blotlægger vores position som forskere. Heller, Pietikäinen og Pujolar (2018) taler om et refleksivitetsprincip (*the principle of reflexivity*), der indebærer, at vi som kritiske sociolinguister er:

(...) the first to examine and explain the position from which we speak both as social scientists and as persons of our times and places and histories. (Heller, Pietikäinen & Pujolar 2018: 10).

Og Grosfoguel påpeger, at i den vestlige tradition for forskning og forskningsformidling er det normen, at subjektet, der taler, forskeren, er skjult og udeladt fra analysen og fortolkningen af resultaterne (Grosfoguel 2011: 4). Konsekvensen af dette er, at forskeren reproducerer et ideal om en objektiv tilgang, der skjuler forskerens egen position som del af et værdisystem og af magtstrukturer, der har et kolonialt udgangspunkt (Grosfoguel 2011: 4-5). Med sit begreb om situeret viden (*situated knowledges*) gør Haraway (1988) op med det traditionelle ideal om den objektive tilgang til viden (og forskning). Dels ved at påpege, at viden kommer et sted fra (*situated*), og at det har betydning for forskningsresultaterne (Haraway 1988: 583). Dels ved at sætte viden i flertal, *knowledges*, for at vise, at der er flere kilder til viden end den, der stammer fra den vestlige tradition, og for at flytte fokus fra individet til fællesskabet (Haraway 1988: 590). Således er begrebet om situeret viden både åbent for forskellige former for viden og på samme tid opmærksomt på, at viden opstår i fællesskaber. Baseret på Haraways (1988) begreb om situeret viden peger Grosfoguel på stedet, der tales fra (*the locus of enunciation*), som centralt for en forskers positionering. Ideen om "Truthful universal knowledge" (2011: 4) skjuler i den vestlige videnskab forskerens geopolitiske og kropspolitiske position og dens betydning for forskningen, og det er det, en positionering skal ændre på. Forskeren taler et sted fra, og den viden, forskeren bringer med ind i sin forskning og sin formidling af den, er situeret i et system, der har betydning for og indflydelse på forskeren og forskerens viden – og dermed også for forskningsresultaterne.

Kavssåluk: Jeg er kandidatstuderende i sprog, litteratur og medier i Ilisimatusarfik, og jeg arbejder sammen med Christoph som studentermedhjælper på forskningsprojektet 'Sprog og Uddannelse i Nuuk' (SUN) om unge og sprogbrug i uddannelsessystemet. Jeg er vokset op forskellige steder i Kalaallit Nunaat, bl.a. i Siorapaluk, en bygd nord for Qaanaaq, og i Saqqaq og Akunnaaq i Nordvestgrønland. Så jeg er vokset op med at kunne tale forskellige dialekter fra jeg var lille og med en bevidsthed om 'korrekt' sprogbrug og sproglige hierarkier.

Min interesse i sprogforskning udspringer nok af, at min oprindelige dialekt, inuktun (fra Siorapaluk), er så forskellig fra resten af variationen inden for kalaallit oqaasii, og at jeg har måttet lære at tale vestgrønlandsk (kalaallisut) for at andre kunne forstå mig. Netop fordi jeg er bruger af en dialekt, som kun meget få taler, har jeg en stor interesse i at forske i kalaallit oqaasii og kalaallisut, og det har været min motivation i min uddannelse og mit arbejde. Mit perspektiv i forskning er helt sikkert præget af, at jeg er vokset op i Kalaallit Nunaat og har egne erfaringer som taler af sproget samt mit tilhørsforhold til forskellige sproglige fællesskaber.

Christoph: Fordi jeg er en mandlig vesteuropæisk akademiker, der arbejder i en inuitkultur, er det vigtigt, at jeg blottægger min position som forsker. Som udefrakommende i Kalaallit Nunaat er der kulturelle indsigter og forhåndsviden, jeg ikke råder over, og det har betydning for min forskning. Derudover, og måske endnu vigtigere, er jeg dansk og repræsenterer på mange måder og i mange sammenhænge den magtfulde part i det koloniale forhold mellem Kalaallit Nunaat og Danmark. Det har dels betydning for min tilstedeværelse i Kalaallit Nunaat, og dels betyder det, at jeg bærer på en specifik bagage af forhåndsviden og antagelser om det samfund, jeg bor og forsker i. Jeg betegner mig selv som kritisk sociolingvist (Heller, Pietikäinen og Pujolar 2018), og det indebærer, at jeg ikke blot fokuserer på min forskningsgenstand men også på min egen position: Jeg repræsenterer i vid udstrækning den vestlige tradition, som både Haraway (1988) og Grosfoguel (2011) skriver sig op imod, og som dansker i Kalaallit Nunaat er jeg også et dansk ansigt på den fælles kalaallit-danske kolonihistorie.

Det også vigtigt, at jeg som forsker trækker på den viden og erfaring, jeg har opbygget, også selvom den kommer fra en vestlig tradition og skal anvendes i en inuitkultur. Det er måske især vigtigt, fordi samfundet i Kalaallit Nunaat stadig er præget af strukturer arvet fra kolonitiden, hvilket jeg netop ønsker at gøre opmærksom på med denne artikel. Jeg har hidtil arbejdet med magtstrukturer og ideologiske konstruktioner i forholdet mellem standardsprog og regional variation i Danmark og Tyskland fra et sprogholdningsperspektiv (Stoeckle & Svenstrup 2011, Svenstrup 2010, 2015 & 2020). Det har ført til, at jeg er en del af SLICE-netværket (Standard Language Ideology in Contemporary Europe), hvor arbejdet med sprogholdninger i forskellige europæiske lande har afsløret relativt overensstemmende mønstre i forholdene mellem de respektive standardsprog og regionale varieteter (Kristiansen & Coupland 2011, Kristiansen & Grondelaers 2013). Mønstre der også er relevante i Kalaallit Nunaat, hvor standardsproget er ved at udkonkurrere den resterende regionale variation (Maegaard 2023: 24).

Den teoretiske ramme for den analytiske tilgang

Analysen placerer vi i en teoretisk ramme, der består af to hovedelementer: a) en kritisk diskursanalyse (Fairclough 1992, 2001) af tre af Oqaasileriffiks Facebook-opslag, med b) et fokus på den sprogideologiske proces *udviskning* (Gal & Irvine 1995; Irvine & Gal 2000). Indenfor denne teoretiske ramme argumenterer vi for, at Oqaasileriffiks Facebook-opslag reproducerer en stærk standardideologi, der etablerer en præsriptiv norm, der gælder for både skrift- og talesprog i Kalaallit Nunaat. Det bidrager til en diskurs, der ophøjer standardsproget til en status som

national norm for sprogbrug på bekostning af de regionale varieteter i Kalaallit Nunaat (Maegaard 2023: 24).

Fairclough opstiller en tredimensionel model for sin kritiske diskursanalyse (1992: 72), som fokuserer på diskursers rolle i sociale magtstrukturer for at blotlægge deres ideologiske funktion (Fairclough 1992: 239). Denne model består af tre dimensioner eller niveauer, som alle er relevante for analysen: teksten, som indgår i en diskursiv praksis, der er en del af en social praksis. Disse tre er til stede i enhver kommunikativ begivenhed, og Fairclough starter sin kritiske diskursanalyse på det diskursive niveau, fulgt op af tekst-niveauet og til sidst det sociale niveau (1992: 231). Vi har tænkt os at gøre det lidt anderledes. De tre niveauer, vi fokuserer på er:

- Tekst: FB-opslagene
- Diskursiv praksis: Den ensrettende og puristiske sprogdiskurs
- Social praksis: Standardideologien som et tilfælde af kolonialitet

Med analysen ønsker vi at illustrere det dialektiske forhold mellem de sproglige autoriteters diskursive praksis og den sociale praksis, den er en del af. Forholdet mellem en præskriptiv sprogdiskurs, der udviser forskellen mellem normerne for skrift- og talesprog, og den standardideologi, hvis fundament er arvet fra koloniforholdet til Danmark.

Vi lægger ud på det sociale praksis-niveau med en diskussion af standardideologien og dens europæiske baggrund, hvor vi argumenterer for at betragte den som et tilfælde af kolonialitet. Kolonialitet adskiller sig fra kolonialisme ved at betegne magtstrukturer, der bevares selv efter kolonitidens ophør, og som derved fortsat har indflydelse i samfundet efter dens officielle afslutning (Maldonado-Torres 2007: 243). Vores argument går altså på, at standardideologien er en arv fra kolonitiden. Med afsnittene om stednavnenævnet, retskrivningen og sprogideologier i Kalaallit Nunaat forsøger vi at skitsere det historiske fundament for standardideologien, og vi befinder os dermed stadig på det sociale praksis-niveau. Afsnittet om de sproglige autoriteter, Oqaasiliortut og Oqaasileriffik, rykker fokus over på det diskursive praksis-niveau. Her præsenteres deres ansvarsområder og forankring i samfundet for at vise noget om forudsætningerne for deres diskursive praksis samt om rammerne for produktionen og konsumtionen af teksten, som her er Oqaasileriffiks Facebook-opslag. Analysen af opslagene blotlægger de sproglige autoriteters diskurs om et standardsprog, hvor der ikke er plads til variation, hverken i skrift- eller

talesproget, og i konklusionen forsøger vi at vise forbindelserne mellem de tre niveauer.

Som et supplement til den kritiske diskursanalyse fokuserer vi på ideologisk udviskning, som er en ud af tre semiotiske processer, der spiller en vigtig rolle i forholdet mellem sprog og ideologi. Disse tre processer er:

- *Ikonisering (iconisation)*: når sproglige resurser bliver til ikoner eller symboler for en specifik social gruppe. Denne proces fører til et stereotypisk forhold mellem specifikke sproglige resurser og den specifikke gruppe.
- *Fraktal rekursivitet (fractal recursivity)*: når forskelle mellem grupper af sproglige resurser eller registre (Agha 1999; Silverstein 2003) overføres til andre sociale domæner end det sproglige, så der skabes en generel relation af modsætning og forskel.
- *Udviskning (erasure)*: når ideologiske processer gennem generaliseringer ignorerer sprogbrugere ved at karakterisere deres sprogbrug som irrelevant, fordi det afviger fra den ideologiske norm.

(Irvine & Gal 2000: 37-39)

Selvom alle tre processer er relevante og vigtige for at forstå forholdet mellem sprog og ideologi, så vil vi fokusere på udviskning i vores analyse her. Grunden til dette er karakteren af vores data. Oqaasileriffik er en officiel autoritet på sprog i Kalaallit Nunaat, og deres Facebook-profil skal afspejle dette. Det betyder, at de som professionelle sprogautoriteter bør afholde sig fra at lade processer som *ikonisering* have indflydelse på deres arbejde og deres kommunikation udadtil – selvom dette kan ske og af og til også sker. Med hensyn *fraktal rekursivitet*, så er disse forskelle og modsætningsforhold netop mest interessante og relevante i de sociale domæner, de overføres til fra det sproglige.

Udviskning handler til gengæld specifikt om effekten og konsekvenserne af normer og prækriptivitet, som vi netop argumenterer for, danner de ideologiske rammer for de analyserede Facebook-opslag. De tre ideologiske processer hænger sammen med den forståelsesramme, sproglig variation sættes ind i, når folk møder den (Irvine & Gal 2000: 35). Det handler om, hvordan mennesker forbinder sprog og deres sociale verden, og hvordan den forbindelse er dialektisk. Et sprogligt træk kan forbindes med en person eller et geografisk område, og den forbindelse påvirker folks opfattelse af trækket og personen/det geografiske område. Det er med til at etablere og reproducere sociolingvistiske magtstrukturer, hvor nogle træk f.eks. anerkendes, fordi de forbindes med en magtfuld gruppe, eller en gruppe kan opnå

mere magt gennem brug af anerkendte træk. Dette fungerer selvfølgelig også negativt, og det er det, vi fokuserer på her i forhold til begrebet om ideologisk udviskning.

Ved udviskning bliver en form for sproglig variation foretrukket frem for en anden eller andre, som så er dem, der bliver udvisket. Det sker f.eks. i standardiseringsprocesser. En bestemt varietet anerkendes som 'vigtigere' end andre varieteter, og det betyder, at der opstår domæner, hvor disse ikke anerkendes, hvilket kan føre til stigmatisering (Gal 2012: 37). I en standardideologi bidrager elementer som f.eks. grammatikker og ortografi, kodificering generelt, til at etablere en varietet som mere magtfuld end andre, og der skabes en kontekst med et stort potentiale for et præskriptivt syn på sprogbrug (Edwards 2009: 212). Det er her ideologisk udviskning bliver interessant for os og relevant for vores analyse. Den ideologiske udviskningsproces er, når sociolingvistiske fænomener, der ikke stemmer overens med den dominerende sprognorm, nedvurderes og udviskes (Gal & Irvine 1995: 974). Det er f.eks. hvis et sprogligt træk vurderes til at være ukorrekt i forhold til den gældende sprognorm, hvilket er lige præcis den proces, vi fokuserer på i vores analyse. Den ideologiske udviskning behøver ikke at betyde, at der ikke længere er noget domæne, hvor det er relevant bruge det nedvurderede fænomen (Gal & Irvine 1995: 974).

Facts that are inconsistent with the ideological scheme either go unnoticed or get explained away. So, for example, a social group or a language may be imagined as homogeneous, its internal variation disregarded. (Irvine & Gal 2000: 38)

Citatet her rammer ret præcist vores formål med analysen på tekst-niveauet i denne artikel: at vise hvordan den interne variation i sprogbrugen i Kalaallit Nunaat udviskes til fordel for standardvarietetten både i forhold til skrift- og talesproget. Vores argument er, at når talesproglige træk, der repræsenterer geografisk betinget variation, bliver stemplet som ukorrekt, så er dette en ideologisk udviskning af disse træk.

Vi anvender også en multimodal analyse til at belyse rammerne, som Facebook-platformen og Oqaasileriffik sætter for opslagene. Det gør vi, for at de forskellige semiotiske tegn/modaliteter/kommunikative resurser, opslagene indeholder, bliver inddraget i den generelle analyse. Begrebet *modalitet* dækker her over de forskellige måder at formidle indhold og betydning på (Mortensen 2018: 186), indenfor de rammer Facebook tilbyder som social medie-platform. Det betyder, at en multimodal analyse fokuserer på ”de valg, der er blevet foretaget i forhold til design og

produktion” (Engebretsen 2023: 169), som en given interaktion på sociale medier indeholder. Den multimodale analyse giver mulighed for at vise, hvordan forskellige kommunikative resurser (f.eks. billeder, lyd, tekst, symboler, farver, osv.) kombineres til at skabe betydning, der rækker ud over summen af de kombinerede elementer. Analysen giver mulighed for at vise, hvordan kombinationen de enkelte elementer ”ikke kan forstås adskilt fra hinanden, men som en samlet dynamisk komposition” (Mortensen 2018: 212).

Standardsprogsideologier og kolonialitet: arven fra Europa

I størstedelen af Europa har standardsprogsideologier været en vigtig bestanddel af de forskellige staters nationale projekter – og er det stadig. Se blot kravene om en vis kompetence i standardsproget, både skriftligt og mundtligt, som flere europæiske stater (f.eks. Danmark og Tyskland) stiller som en del af forudsætningerne for at kunne opnå statsborgerskab, hvis man ikke er født med det. Disse standardideologier og de nationale sprog, der er opstået som et resultat af dem, er i dag så stærke, at det i mange sammenhænge er fuldstændigt uproblematisk at antage sprog som en national identitetsmarkør i stil med: danskere taler dansk.

Dette er et eksempel på den etnolingvistiske antagelse om et monolingvalt forhold mellem sprogbrug og kulturel/etnisk/national identitet (Blommaert, Leppänen & Spotti 2012: 2-3). Det er med andre ord forestillingen om, at man tilhører en bestemt kultur og derfor taler et bestemt sprog.

Udviklingen af standardsprogsideologier i Europa kan føres tilbage til 1700-tallet (Burke 2004: 164; Gal 2018: 226; Maegaard 2023: 22; Pujolar 2007: 72), hvor paradigmet om et sprog, en kultur, en nation (nationalsprogparadigmet) er et af de grundlæggende principper i dannelsen af de europæiske nationalstater (Pujolar 2007: 71). Ofte resulterer standardideologien i sproglig purisme, ensretning (Edwards 2009: 212) og en intolerance overfor sproglige variation, der ikke stemmer overens med ideologien om et standardsprog. Ikke-standard varieteter anses for at være uønskede og afvigende (Swann et al. 2004: 296). Udover at bidrage til en afgrænsning af den nationale identitet i forhold til andre stater, har standardideologierne altså også bidraget til at presse og i mange tilfælde indskrænke eller udviske den sproglige variation indenfor det politisk fastlagte geografiske område, der udgør nationalstatens territorium.

Med andre ord, og sat lidt på spidsen, fra grundlæggelsen af de moderne europæiske nationer og frem bliver politisk betingede streger på kort til ideologiske sproggrænser. Det betyder på den ene side en styrkelse af den nationale identitet gennem et standardsprog, og på den anden en svækkelse regionale identiteter

gennem manglende anerkendelse af ikke-standard varieteter. Et eksempel på dette kan findes i området ved Rhinen i (det vi i dag anser for at være) den sydvestlig del Tyskland og nordøstlige del af Frankrig, i Baden/Alsace-området. I denne region var der en fælles alemannisk kultur, og der blev talt alemannisk på begge sider Rhinen, helt op til starten af det 20. århundrede – uanset de forskellige politiske grænser der er blevet trukket i området gennem tiden før det (Pfeiffer & Auer 2019: 145-146). Det ændrede sig dog fra 1871 og frem, hvor den politiske grænse mere og mere blev anset for også at være en ideologisk grænse mellem Tyskland og Frankrig som nationer (Pfeiffer & Auer 2019: 146). I dag er den fælles alemanniske identitet, både hvad angår sprog og kultur, blevet erstattet af en orientering mod de nationale identiteter, henholdsvis tysk og fransk, hvilket især kommer til udtryk blandt den yngre befolkning (Auer, Breuninger & Pfeiffer 2017: 15). Konstruktionen af de to nationalstater har altså ført til, at det fælles alemanniske sprog er ved at forsvinde til fordel for de nationale standardsprog. Det er resultatet af, at Tyskland og Frankrig har udviklet sig til såkaldte *sprognationer* – nationer hvor standardsproget er essentielt for den nationale identitet. Et fortrinsvis europæisk fænomen, hvor det antages, at sproget begynder og ophører ved den nationale geografiske grænse (Oberndörfer 2005: 87). Modstillet denne form for nationalstat er den såkaldte *statsnation*. Her tales der ofte flere sprog, som helt eller delvist anerkendes. Der kan være et fælles administrationssprog³, men dette er ikke essentielt som ideologisk fundament for den nationale identitet (Oberndörfer 2005: 235).

Weltweit sind die Staaten, die ihre nationale Identität aus ‚eigener‘ sprachlicher Homogenität legitimieren, eine Minderheit. Die Mehrheit der Menschheit lebt in mehrsprachigen Staatsnationen. Ihre Geschichte zeigt, dass Nationbildung auch ohne ‚eigene‘ Sprache und in mehrsprachigen Staaten Erfolg haben kann. (Oberndörfer 2005: 246)

Sprognationer er altså noget, der fortrinsvis forekommer i Europa, og siden en række europæiske nationer har en historie som de største kolonimagter, er der heller intet usædvanligt ved, at standardsprogsideologier er blevet udbredt til tidligere kolonier (Maegaard 2023). Dette er f.eks. tilfældet med sprogsituationen i en række af nationerne på det afrikanske kontinent (Deumert & Mabandla 2018: 217). Selv efter kolonitidens officielle ophør og en eventuel distancering fra kolonimagtens sprog, så har standardideologierne i mange tilfælde en stor og ofte overset indflydelse. En sådan indflydelse fra kolonimagten, der rækker ud over den officielle

³ Eksempler på dette er nationerne i Latinamerika (bred definition), hvor de tidligere kolonisprog (spansk, portugisisk & fransk) fungerer som administrationssprog (Oberndörfer 2005: 235).

afslutning på kolonitiden, karakteriserer Maldonado-Torres (2007) som et tilfælde af kolonialitet. Magtstrukturer der ofte fungerer skjult, fordi de tages for givet af begge parter i magtrelationen. De fungerer altså som symbolsk magt, hvor begge parter er medvirkende til magtudøvelsen (Bourdieu 1991: 164).

Ofte kan koloniserede sprog karakteriseres som enten minoritetssprog eller minoritiserede sprog, der er under pres fra kolonisproget selv efter kolonitidens opgør. 'Minoritiseret' bruges her om sprog, der tales af en majoritet i et afgrænset geografisk område, men som alligevel er under pres pga. koloniale strukturer, altså kolonialitet (som det er tilfældet med sproget i Kalaallit Nunaat). Som modsvar etableres ofte standardsprog, hvilket kan karakteriseres som et eksempel på kolonialitet, der fungerer gennem symbolsk magt. Standardsprog bliver dels anset som et essentielt redskab til at distancere sig fra kolonitiden, kolonimagten og kolonisproget, og dels som det eneste redskab til at redde et eventuelt truet sprog. Dermed er bestræbelserne baseret på de samme standardideologier, som i første omgang førte til en undertrykkelse af det (Woolard 1998: 17). De, der kæmper for at dekolonisere sproget gennem f.eks. indførelsen af et standardsprog i officielle organer og uddannelses-systemer under forudsætninger om sprogrevitalisering og dekolonisering, reproducerer standardideologier 'arvet' fra kolonitiden, hvor bestemte måder at skrive og tale på favoriseres over andre (Lane, Costa & de Korne 2018: 2). I dekoloniserings navn overtages ideologier om en national afgrænsning udadtil (ofte overfor den tidligere kolonimagt), som styrker den nationale identitet gennem et standardsprog, men som udviser regional sproglige variation. Fremfor at styrke den sproglige diversitet bliver resultatet en ensretning, og derfor kan bestræbelserne på at indføre et standardsprog ses som et eksempel på kolonialitet:

A core aspect of decolonial thinking is its focus on diversity – and as such, decolonial thinking stands in direct opposition to the very notion of a standard language, as a uniform and prescriptive norm. (Deumert & Mabandla 2018: 200)

Gal (2018) anser standardiseringsprocesser i minoritetssprog og minoritiserede sprog for at være modernitetens sproglige aspekt, som er uløseligt forbundet med kolonialisme og kolonialitet (Gal 2018: 223). Så længe standardideologier er fundamentet for den gængse forståelse af, hvad 'sprog' er, så vil ethvert forsøg på at dekolonisere sprog være i fare for at komme til udtryk som et tilfælde af kolonialitet (Ndhlovu 2018: 118).

Fra Stednavnenævnet for Grønland (1934-1983) til Oqaatsinut Tapiliussaq/Oqaatsit supplementsbind (1998)

Et eksempel på, hvordan kolonistytet påvirkede sproget i Kalaallit Nunaat kan findes i diskussionerne under arbejdet med nedsættelsen af et stednavnenavn for Kalaallit Nunaat, der fandt sted i Danmark i starten af 1930'erne. Selve udvalget blev officielt etableret med en bekendtgørelse fra det danske statsministerium 1934⁴ (Higgins 2010: 13; Olsen 2008: 185). Forud for denne formalisering beskæftigede et udvalg (nedsat 30. maj. 1933 – STAK, juni 1933, s. 1) sig med, hvilken ortografisk norm, der skulle anvendes til de navne, der skulle nedfældes på fremtidige kort, og hvem der havde tilladelse til at navngive steder i Kalaallit Nunaat. Udvalget havde følgende medlemmer: ”Oberst F. O. Jørgensen, dr.phil. Lauge Koch, professor N. E. Nørlund, sognepræst H. Ostermann, dr.phil. Knud Rasmussen, professor Thalbitzer samt formanden direktør Daugaard-Jensen. Som sekretær fungerede byretsdommer Jørgen Berthelsen” (STAK, 1. møde 06. juni 1933, s. 1).

Ortografiproblematikken blev diskuteret på en række møder både før og efter den officielle etablering, og diskussionen handlede blandt andet om, hvorvidt der skulle tages hensyn til den lokale udtale eller ej. Thalbitzer var fortalende for, at der skulle tages hensyn til den lokale udtale, især med henblik på den østgrønlandske udtale (tunumiisut/tunimiusut⁵), når der skulle udfærdiges kort, men det var et synspunkt han stod alene med. Blandt argumenterne for at bevare den hidtidige praksis var, at der allerede eksisterede en skriftsprogsnorm, Kleinschmidts ortografi (1871), som blev anvendt i skolerne i Kalaallit Nunaat, og at udviklingen gik i retning af et fælles ”vestgrønlandsk sprog” (STAK, februar 1932, s. 15). Enden på diskussionen blev, at den vestgrønlandske stavemåde efter Kleinschmidts ortografi (1871) skulle anvendes på fremtidige kort, og at der dermed ikke blev taget hensyn til den regionale variation i Tunu⁶. Som en konsekvens af denne beslutning trak Thalbitzer sig fra Stednavnenævnet for Grønland i februar 1937 (Higgins 2010: 13).

Denne beslutning fra Stednavnenævnet for Grønland er et eksempel på, hvordan kolonimagten bidrog til at skabe en standardideologi i Kalaallit Nunaat ved ikke at vise hensyn til den lokale udtale i Tunu. En på overfladen praktisk beslutning som udspringer af og bidrager til en standardideologi, som har implikationer for talerne af tunumiisut/tunimiusut, der stadig er aktuelle i Kalaallit Nunaat. I 1973 indførte

⁴ Den danske udgave af stednavnenævnet for Kalaallit Nunaat blev opløst 31. dec. 1983 (Higgins 2010: 16) og overdraget til Oqaasiliortut 01. jan. 1984, hvor det i dag fungerer under navnet Nunaat aqqinik aalajangiisartut (Higgins 2010: 351).

⁵ Tunumiisut (østgrønlandsk på østgrønlandsk)/tunimiusut (østgrønlandsk på kalaallisut).

⁶ Østgrønland.

man en ny retskrivning som afløser for Kleinschmidts (1871), og som det var tilfældet med den, blev den etableret som ortografisk norm for hele landet. Petersen deltog i arbejdet med den nye retskrivning, som ”blev bygget på de oppositionelle fonemer i vestgrønlandsk, med hovedvægt på centralvestgrønlandsk” (Petersen 1975: 61). Uagtet sin rolle i arbejdet med den nye retskrivning, var Petersen ikke blind for, at en standardiseret ortografi baseret på en bestemt varietet havde konsekvenser for talere af andre varieteter – her med en specifik henvisning til befolkningen i Tunu:

(...) it creates problems for East Greenlandic children in Greenlandic lessons, and, consequently, for the whole education in East Greenland. This situation, together with the isolation of the East Greenlandic community, produces a lower level of education. (Petersen 1977: 192)

I tillægget til ordbogen Oqaatsinut Tapiliussaq/Oqaatsit supplementsbind (Berthelsen et al. 1998) listes de dialektvarianter, der er relevante for formerne, der er optagede i ordbogen. Disse markeres med forkortelserne NVG (nordvestgrønlandsk), CVG (centralvestgrønlandsk) og SVG (sydvestgrønlandsk), hvorefter der følger en afgrænsning af de geografiske områder der henvises til (Berthelsen et al. 1998: 169). Et blik på forkortelserne afslører, at der her kun er tale om varianter fra det vestlige Kalaallit Nunaat. Et nærmere blik afslører, at der kun er tale om varianter fra Upernavik og sydover. Varianter fra de østlige og nordligste områder er altså ikke blevet ortografisk relevante i mellemtiden.

Non-standard speakers are those whose speech does not have its own orthography: those who do not have the social power to standardize and prescribe linguistic forms. (Jaffe 2000: 500).

I tunumiisuts/tunimiusuts tilfælde er relevansen af ovenstående citat særlig interessant. Der eksisterer nemlig en ortografi med oversættelser til kalaallisut, engelsk, fransk og dansk (Robbe & Dorais 1986), men den er i første omgang henvendt til dem, der ønsker at lære sproget – og den er ikke officielt anerkendt (Kleivan 2001: 31).

Sprogideologier i Kalaallit Nunaat

Sproget er i mange tilfælde et af de vigtigste fokuspunkter i samfund, der er i gang med en dekolonial proces. Ofte er det eller de lokale sprog et minoritetssprog eller

har været det i en lang periode, eller det/de er eller har været minoritiseret. Derfor er der ofte fokus på revitalisering, hvilket absolut er både relevant og i mange tilfælde nødvendigt. Et eksempel på dette fokus findes i Inatsisartutlov om Sprogpolitik (nr. 7, 2010), hvor ”det grønlandske sprog som et komplet og samfundsbærende sprog” sikres. Dette er en tydelig reaktion på det pres, sproget i Kalaallit Nunaat har været under fra dansk (Maegaard 2023: 20), og signalet om et samfundsbærende sprog taler ind i diskursen om et nationalt sprog.

Standardsproget, kalaallisut, er ”centralvestgrønlandsk” (CVG) eller ”vestgrønlandsk” i daglig tale. Det gør sig gældende for både tale- og skriftsprog (Petersen 1975: 57; Petersen 1977: 191-192; Woodbury 1984: 57; Robbe & Dorais 1986: xix; Dorais 2014: 87), men som nævnt findes der en ortografi for tunumiisut/tunimiusut, der ikke er officielt anerkendt (Kleivan 2001: 31). At det lige netop blev CVG, der blev standardsproget, hænger utvivlsomt sammen med den danske kolonisering af Kalaallit Nunaat (Kleivan 2001: 19; Maegaard 2023: 23). Et af formålene med koloniseringen var kristningen af inuit, der foregik på deres eget sprog, og de første optegnelser over sprogbrugen var rettet mod missionærer (Trondhjem 2023: 195-196). Missionsarbejdet forgik fortrinsvist i det geografiske område, hvor sprogbrugen i dag dialektologisk set klassificeres som CVG. Det område hvor kolonisering tog sit udspring, og hvor danskerne grundlagde Godthåb, der i dag er Kalaallit Nunaats hovedstad Nuuk.

Den første ensartede og alment udbredte ortografi udsprang af Kleinschmidts arbejde (Kleinschmidt 1851, 1871) med at beskrive det sprog, der blev brugt af de autoriteter, der ikke havde dansk som førstesprog. Det drejede sig især om kirken og skolen (Trondhjem 2023: 196). Kleinschmidts ortografi blev erstattet af den nye grønlandske retskrivning i 1973 (Petersen 1975: 61; Trondhjem 2023: 196), der blev til i et samarbejde mellem danske og kalaallit forskere, og udgangspunktet var CVG (Petersen 1986: 121), som allerede der blev betegnet som ”den officielle form for grønlandsk” (Petersen 1975: 57).

Der er altså en stærk forbindelse mellem talesproget og skriftsproget i Kalaallit Nunaat, en relation der nu som dengang er blevet fundamentet for en præskriptiv og puristisk diskurs om sprog i Kalaallit Nunaat (for mere om denne: Kleemann-Andersen & Maegaard *forthc.*). Et eksempel på denne diskurs er denne kommentar fra medlem af Oqaasiliortut Maria Simonsen i forbindelse med en avisartikel fra efteråret 2023 om manglen på kalaallisut-lærere på gymnasiet i Nuuk:

I den grønlandske ungdoms dannelsesproces er det vigtigt, at det sproglige fundament er i orden, at alle kan begå sig sikkert i deres modersmål, og at sprogafsmitning fra

andre sprog minimeres. I det hele taget at vort unikke sprog kan bevares så intakt som muligt (...). (Sermitsiaq 2023)

I betragtning af at denne udtalelse kommer fra et medlem af Kalaallit Nunaats officielle sproglige autoritet, efterlader det meget lidt tvivl om, at den officielle diskurs er puristisk. Her er der tale om et unikt sprog, der skal være ubesmittet af andre sprog. Purismen og afgrænsningen udadtil, der kommer til udtryk her, er ikke usædvanlig indenfor standardideologier (Edwards 2009: 212). Etableringen af kalaallisut som standardsproget beror på inddelingen af den sproglige variation i et standard-sprog og flere dialekter. Det fungerer kun, hvis standardideologien implementeres i de offentlige institutioner og den offentlige diskurs som norm for sprogbrug på en måde, så der ikke sættes spørgsmålstejn ved den (Gal 2018: 222). I det tilfælde er der tale om, at standardideologien fungerer gennem *common sense assumptions* (Fairclough 1992, 2001), der får den til at fremstå som logisk og rationel, uanset om det er tilfældet eller ej, og gennem symbolsk magt (Bourdieu 1991), som skjuler det ideologiske hierarki. Det baner vejen for en ukritisk kolonial arv af standardideologien fra kolonimagten til de koloniserede, hvor standardideologien ikke alene bliver en intern social magtstruktur, men som også kan karakteriseres som kolonialitet.

Autoriteternes rolle i standardiseringsprocesser og standardideologier er svær at undervurdere. Som Pujolar (2007) fremhæver, så har standardisering af sprog været et uvurderligt værktøj i arbejdet med at skabe en national identitet. Forholdet mellem sprog og national identitet hviler på en etnolingvistisk antagelse om et direkte forhold mellem de to. Dermed konstrueres det moderne subjekt som monolingvistisk og monokulturelt (Blommaert, Leppänen & Spotti 2012: 2-3). En antagelse der vel at mærke også er fremherskende i den tidligere kolonimagt, Danmark (Møller 2021). Vores argument er altså, at forholdet mellem sprog og national identitet bygger på en standardideologi, der er fremherskende i Kalaallit Nunaat som et resultat af den danske kolonisering. Derfor anser vi Kalaallit Nunaat for at være på vej til at blive en sprognation iflg. Oberndörfers definition (2005) efter dansk forbillede.

Oqaasiliortut og Oqaasileriffik

Den officielle sprogmyndighed i Kalaallit Nunaat er Oqaasiliortut, der serviceres af Oqaasileriffik (Inatsisartutlov nr. 5, 2017). De kan begge betragtes som politiske organer. Oqaasiliortut nedsættes af Naalakkersuisut (regeringen) ”med henblik på at bevare, fremme og styrke det grønlandske sprog, både i forhold til sprogets

kulturbærende funktion og som kommunikationsredskab”, og det betragtes som en enhed under selvstyret (ibid.: §1 & 2). Det betyder, at Naalakkersuisut har beføjelse til at bestemme Oqaasiliortuts opgaver, udpege nævnsmedlemmerne efter anbefalinger fra relevante organer i samfundet (ibid.: §6), og at nævnet rapporterer til Naalakkersuisut (ibid.: §12 & 13). Som serviceorgan for Oqaasiliortut betragtes Oqaasileriffik som en del af Naalakkersuisut, eftersom den har ansvaret for at varetage sekretariatsfunktionen for nævnet (ibid.: §18). Som en konsekvens af lovgivningen kan et regeringsskifte betyde, at Oqaasiliortut og Oqaasileriffiks sammensætning og opgaver i princippet kan ændres fra den ene dag til den anden. Denne konstellation betyder også, at sekretariatets formål om at fungere som videnskabeligt grundlag for Oqaasiliortut (ibid.: §17, stk. 3) er problematisk. Det er svært at argumentere for, at deres videnskabelige arbejde kan betegnes som fri forskning, eftersom det i princippet er politisk bestemt.

Oqaasiliortut består af fem medlemmer, og ifølge Oqaasileriffiks hjemmeside består sekretariatet af 15 fuldtidsmedarbejdere og konsulenter plus 6 studentermedhjælper⁷. Med ambitionen om at sekretariatet skal fungere som videnskabeligt grundlag for Oqaasiliortut in mente, er det altså med afstand den største forskningsenhed i Kalaallit Nunaat, der beskæftiger sig med sproget. Til sammenligning har Ilisimatusarfik (Kalaallit Nunaats universitet) to fuldtidsansatte, der beskæftiger sig med dette emne – en phd-studerende og en videnskabelig medarbejder.

Lovgivningen placerer Oqaasiliortut og Oqaasileriffiks ansvarsområder og arbejdsopgaver i to hovedkategorier, hvoraf den ene kan karakteriseres som en rådgivende kapacitet og den anden som en autoritativ og normativ kapacitet (Inatsisartutlov nr. 5, 2017: §2-5). Indenfor den første kategori falder opgaver som at følge sprogets udvikling og at rådgive og informere om sproget (ibid.: §2). Langt størstedelen af deres opgaver falder indenfor kategorien, hvor de har en normativ kapacitet. Det er altså de områder, de faktisk har autoritativ magt over. Disse områder dækker blandt andet skabelsen af kalaallisut alternativer til importerede termer og ord, godkendelsen af kalaallit fornavne og ansvaret for fastlæggelsen og offentliggørelsen af den officielle ortografi (ibid.: §2). Denne sidste opgave indebærer også en autoritativ funktion i forhold til at regeringen, offentlige myndigheder og forvaltning skal følge den officielle ortografi. Dette gælder også selskaber, hvis udgifter ”overvejende dækkes af Grønlands selvstyre eller en kommune”, eller selskaber der ”har fået tillagt beføjelse til at træffe afgørelser på Selvstyrets eller en kommunes vegne” (ibid.: §5). Oqaasiliortut og Oqaasileriffik har altså autoritet til at

⁷ <https://Oqaasileriffik.gl/da/sekreariatet/medarbejdere/> (besøgt 24. maj 2025).

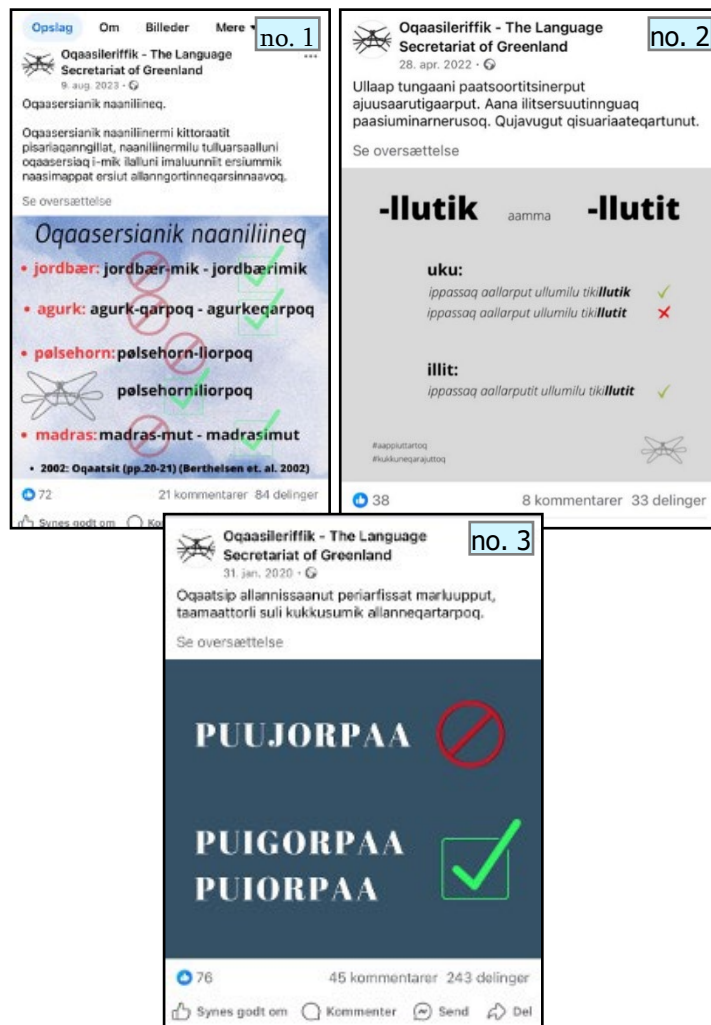
varetage en normativ funktion i forhold til skriftsproget i Kalaallit Nunaat, mens de har en rådgivende funktion i forhold til talesproget. Som vores analyse af Facebook-oplagene viser, så er afgrænsningen mellem en autoritativ funktion og en rådgivende funktion i høj grad udvisket i forhold til talesproget, fordi skellet mellem skrift- og talesprog er udvisket.

Oqaasileriffiks Facebook-opslag

En del af Oqaasileriffiks arbejde med at rådgive og informere samfundet om sprog foregår på Facebook, som er den primære sociale medie-plattform i Kalaallit Nunaat (Ravn-Højgaard 2019, 2023). Facebook er således Oqaasileriffiks vigtigste kanal til at nå ud til den brede befolkning. En del af kommunikationen på deres Facebook-side er initieret af Oqaasileriffik selv, og en del er udløst af spørgsmål fra udefra. Denne form for opslag, hvor de informerer om sprogbrug og grammatik, er en relativ fastbestanddel på deres Facebook-profil. De bliver dog ikke lagt regelmæssigt op. I nogle perioder kommer der opslag af denne slags på en daglig basis, mens det i andre perioder er på en ugentlig basis. Der er dog også perioder, hvor der går måneder mellem, at denne form for opslag offentliggøres.

De data, der ligger til grund for analyserne her består af 47 opslag, som Oqaasileriffik offentliggjorde på Facebook i perioden fra 8. februar 2019 til 9. oktober 2024. I de 47 opslag tager Oqaasileriffik stilling til 'korrekt' og 'forkert' sprogbrug i forhold til de ortografiske regler. I nogle af dem er det tydeligt, at de beskæftiger sig med skriftsproget, i andre opslag fremgår det ikke klart, om de også fokuserer på talesproget, og i atter andre er der direkte henvisninger til, at rettelserne (også) gælder talesproget. I 16 af de 47 opslag repræsenterer mindst en af de lingvistiske former, der fokuseres på, regional variation, der afviger fra standardnormen. I hvert fald halvdelen af opslagene, der involverer regional variation, falder i kategorien, hvor der enten er tvivl om hvorvidt, eller direkte henvisning til at korrekturen også gælder for talesproget. Det er tre eksempler på opslag af denne karakter, vi analyserer her.

I denne slags opslag etablerer Oqaasileriffik en ramme for markeringen af korrekt og forkert sprogbrug, hvor de trækker på forskellige modaliteter som kommunikative virkemidler (Engebretsen 2003; Mortensen 2018). Denne ramme er dels defineret af de muligheder Facebook-platformen tilbyder og dels af afsenderens valg af modaliteter. Facebook-platformen er baseret på, at brugerne deler statusopdateringer og aktivitetsrapporter, der tilsammen udgør en ”personlig selvfortælling” (Petersen & Raun 2018: 6).

Figur 1.

Opslagene på Oqaasileriffiks Facebook-side er enten i form af skriftlig kommunikation i kombination med symboler og billeder, eller de viser en kort video, hvor tale, lyde, tekst, billeder og symboler bliver brugt. De fleste opslag er, som de opslag vi inddrager her, baseret på skrift. Uanset, så mødes brugeren af den samme platform, der kun varierer i farvetemaet. Øverst i opslaget er profilens logo og navn

skrevet med fed font, på engelsk og med kapitaler i starten af alle ord undtaget *of*. Denne profiltitel henvender sig med brugen af engelsk umiddelbart til et internationalt publikum, der inkluderer en større målgruppe end dem der kan læse, skrive og/eller forstå kalaallisut/kalaallit oqaasii, når den oplyser brugeren om, at det drejer sig om et opslag fra Oqaasileriffik. Nedenunder står datoen for offentliggørelse af opslaget efterfulgt af et klik-bart ikon, der (ved klik) informerer om, hvem der har adgang til at læse posten (ud fra Facebooks mulige kategorier). Under dette følger selve opdateringen enten i form af skrift eller en video, der kan afspilles ved at klikke på den. Nederst er der et klik-bart ikon, hvor modtageren har mulighed for at tilkendegive sin reaktion på opslaget med et emoji-symbol. Til højre herfor står antallet af kommentarer og delinger. Alle tre ikoner er klik-bare og fører videre til en oversigt over reaktioner, kommentarer og delinger.

I den type af opslag, vi fokuserer på her, består opdateringerne som regel af en kombination af en eller flere modaliteter: tekst, videoer, lyd og symboler. Nogle af de tilbagevendende symboler, som bruges til at etablere rammen for markeringen af, hvad der er rigtigt og forkert: a) (et såkaldt flueben – enten hvidt på grøn baggrund eller grønt) = en markering af, at noget er korrekt, b) (et rødt kryds) eller (et forbudssymbol) = en markering af, at noget er forkert. Disse symboler optræder enten alene ud for et sprogligt eksempel eller en kombination af eksempler, eller også er de placerede som baggrund for eksemplerne.

De tre opslag i figur 1 illustrerer dette. Fluebenet er en gængs markering af, at noget er blevet bedømt til at være korrekt – måske mest kendt fra læreres korrektur af elevers skriftlige opgaver. Det samme gør sig gældende for krydset som markering af, at noget er forkert. Forbudssymbolet er uløseligt forbundet med farven rød, og det optræder i forskellige former på trafikskilte, hvor det markerer et helt eller et delvist forbud. Derudover er det også ofte benyttet til at markere adgang eller indgang forbudt for uvedkommende, hvor dette er relevant (f.eks. på en byggeplads). Farverne grøn og rød optræder ofte som henholdsvis markering af, at noget er tilladt eller forbudt. Et af de mest kendte eksempler er trafiklys, hvor det grønne lys markerer, at man må køre/gå, mens røde markerer, at man ikke må køre/gå. I en skolekontekst bliver de farver også ofte brugt til at markere at noget er korrekt (grøn), eller at noget er forkert (rød). Brugen af netop disse symboler og disse farver trækker altså på en bred samfundsmæssig forståelse af deres semiotiske indhold og adfærdsregulerende funktion.

Bortset fra forbudstegnet bidrager tegnene og farverne til at etablere en skolekontekst i opslagene, hvor Oqaasileriffik optræder som den uddannende autoritet.

Denne ramme benyttes også i en del af videoerne, der ofte afsluttes med en skoleklokke, der ringer ud, og hvor der ofte portrætteres skolesituationer og redskaber som klasserum, tavler osv. Brugen af disse modaliteter er altså en tydelig indikation af, at Oqaasileriffik forsøger at skabe en skole-/uddannelseskontekst som ramme for denne type opslag på deres Facebook-profil, hvor de positionerer sig selv i lærer-/underviserollen – som autoritet.

I opslagene i figur 1 bliver de ovenfor beskrevne symboler benyttet til at vise, at det her drejer det sig om korrekte former for stavning eller orddannelse. Nummer 1 beskæftiger sig med, hvilket suffiks, der er det korrekte at føje til låneord. Opslag nummer 2 er et uddybende svar på en henvendelse fra en følger, der mente, at det oprindelige opslag var forvirrende i sin fremstilling af den korrekte brug af suffikserne *-llutik* og *-llutit*. Teksten øverst i opslaget, under profilnavnet og datoen, lyder: ”Vi beklager, at vi i formiddags kom til at sige noget, der kunne misforstås. Her er en instruktion, der er nemmere at forstå. Vi takker for dem der har reageret.”⁸ I opslag nummer 3 forklares det, at ”der er to muligheder for stavemåden af ordet, alligevel bliver det stadig stavet forkert”⁹. Oversat til dansk betyder alle tre former ’(han/hun) glemmer det/har glemt det’, og nedenunder vises de tre stavemåder med et rødt forbudstegn ud for den ene og et grønt flueben ud for de to andre, som markerer, at den ene form er forkert, mens de to andre er korrekte. Formen, der markeres som den forkerte stavemåde, er *puujorpaa*, og det er et talesprogstræk fra det nordvestligste Kalaallit Nunaat. Udtalen er [bu:’jøg̊bæ:], og som opslaget fremhæver, når denne form skrives, så afviger den fra den ortografiske norm. I alle tre opslag er der et klart fokus på skriftsproget, og der er ingen tvivl om, at det handler om den ortografiske norm.

Public service og sprogideologi på Facebook

De tre ovenstående opslag er et eksempel på, hvordan Oqaasileriffik laver denne slags opslag på Facebook. Vores argument er, at med etableringen af en skolekontekst, hvor korrekt og forkert fremstilles som nøglebegreber, så bidrager de også til en præsriptiv standardisering, der bygger på de sprogideologier, som blev skitseret tidligere om *et sprog, en kultur, en nation* (Pujolar 2007). Sprogideologier hvor sproglig variation, der afviger fra standardnormen, i vid udstrækning hverken anerkendes eller accepteres (Swann et al. 2004). I det følgende analyserer vi tre andre

⁸ Oversat af Kavssâluk.

⁹ Oversat af Kavssâluk.

eksempler, der dels understøtter dette argument, og dels viser hvordan skellet mellem ortografien og talesproget udviskes.

- *Lad os gå på indkøb*

Opslagets centrale fokus er ordene *pisinniarfik* [bi'sinnia:fig¹⁰] og *pisiniarfik* [bisini'a:fig]. De er centreret og skrevet med fed font i kapitaler, og de er desuden skrevet med en betydeligt større skrifttype end resten af teksten i opslaget. *Pisinniarfik* er placeret øverst af de to med et rødt forbudssymbol bagved, mens der er en grøn boks med et grønt flueben bag *pisiniarfik*.

Over disse to står en forklarende tekst om de to ord og symbolerne bag dem: ”Når vi skal på indkøb i en butik, siger vi *pisiniarluta*, vi siger ikke *pisinniarluta*.”¹¹ *Pisiniarluta* [bisini'a:ludæ] og *pisinniarluta* [bi'sin:ia:ludæ] kan begge oversættes med ’at gå på indkøb’, mens *pisiniarfik* og *pisinniarfik* begge kan oversættes med ’butik’/’forretning’. Som lydskriften her viser, er der forskel i udtalen alt efter, om der er enkelt-n eller dobbelt-n. I forhold til standardudtalen udtales formerne med dobbelt med en forlængelse af n-lyden og hovedtrykket flyttes mod starten af ordet (anden stavelse). Variationen i stavemåden i opslaget repræsenterer altså også en variation af udtalen. Kombinationen af den forklarende tekst, symbolerne og farverne i opslaget sender et klart budskab om, at formerne med enkelt-n, *pisiniarluta* og *pisiniarfik*, er standardkonforme, mens formerne med dobbelt-n, *pisinniarluta* og *pisinniarfik*, ikke er det.

Der er ingen henvisninger til, at dette opslag beskæftiger sig med skriftsproget, mens ordlyden ”*oqartarpugut* (vi siger)” og ”*oqarneq ajorpugut* (vi siger ikke)” tydeligt viser, at opslagets budskab er rettet mod talesproget. Sammen med symbolerne og farverne danner den forklarende tekst en entydig præskriptiv ramme af korrekt og forkert, som stempler den standardafvigende udtalevariation som forkert.

Figur 2.

¹⁰ Alle lydskrifteksemplerne følger IPA.

¹¹ Oversat af Kavssáluk.

Brugen af dobbelt-n i *pisinniarluta* og *pisinniarfik* er udtryk for en regional ud-talevariation, der kan findes på Kalaallit Nunaats vestkyst i det geografiske område, der dialektologisk set betegnes som Centralvestgrønland. Altså det område hvor talesproget var forlægget for den nye ortografi (1973). Formerne, der fokuseres på her, bliver altså brugt i daglige tale. Selvom opslaget gør brug af bogstaver og tegn som kommunikative resurser, så er der ingen tvivl om, at budskabet henviser direkte til talesproget. Dermed reproducerer de sproglige autoriteter en præsriptiv standardideologi for talesproget, som etablerer kalaallisut som norm for korrekt talesprog. Stemplingen af den regionalt betingede variation som forkert er en ideologisk udviskning, som bidrager til diskursen om, at kalaallisut, standardsproget, er den eneste korrekte måde at tale på.

- At følge med

Her fokuseres der på variationen i brugen af udtrykket 'at følge med' (ofte med en implicit temporal forsinkelse) enten som 'at følge med de andre på vandreturen' eller 'at følge med i hvad der bliver sagt'. Opslaget består kun af to ord og to symboler. Centreret og skrevet med kapitaler i en fed og forstørret skrifttype står de to former, opslaget fokuserer på: *malernaavoq* [mæ'ləɳæ:vag] og *malinnaavoq* [mæ'lin:æ:vag]. *Malernaavoq* er placeret øverst med et rødt forbudssymbol bagved, og *malinnaavoq* er placeret nedenunder med en grøn boks med et grønt flueben bagved. Det er værd at bemærke, at sammenlignet med de andre opslag, så har dette opslag fået relativt mange reaktioner, kommentarer og delinger. Disse former lader altså til at være kendte blandt brugerne af Oqaasileriffiks Facebook-side, og den præsenterede problematik er åbenbart noget, de har dannet sig en mening om.

I opslaget er det brugen af symboler og deres farver, der etablerer forståelsesrammen for budskabet. Det røde forbudssymbol markerer, at *malernaavoq* er forkert, mens den grønne boks med det grønne flueben markerer, at *malinnaavoq* er den korrekte form. Dette budskab er i overensstemmelse med den ortografiske norm, men at det er denne norm, der er relevant,

Figur 3.

er underforstået, for der ingen henvisninger til den. Det er ikke entydigt om dette opslag fokuserer på skrift- eller talesproget, eller måske begge dele. Forståelsesrammen er tydeligvis præskriptiv, der er en korrekt form og en forkert form, men der er tvivl om, hvilken form for sprogbrug, der etableres en norm for.

Set i lyset af Oqaasiliortuts/Oqaasileriffiks lovfæstede ansvarsområder, bør opslaget rette sig mod ortografien, men kommentarsporet viser, at dette ikke er entydigt for brugerne. Flere af dem henviser til Sisimiut og nævner, at formen *maler-naavog* bruges i talesproget der. Sisimiut er Kalaallit Nunaats næststørste by med ca. 5.500 indbyggere¹². Den ligger ca. 300 km nord for Nuuk, i det område, der ifølge Oqaatsinut Tapiliussaq/ Oqaatsit supplementsbind (Berthelsen et al. 1998: 169) dialektologisk set er en del af Centralvestgrønland.

Henvisningen til den regionale udtalevariation i Sisimiut viser, at i hvert fald en del af brugerne opfatter opslagets budskab som rettet mod talesproget. Set fra det perspektiv stemples regionalt betinget udtalevariation som forkert i opslaget. Det fortolker vi som en ideologisk udviskning af formen *malernaavog*, fordi den i opslaget karakteriseres som i uoverensstemmelse med det ideologiske system for standardsproget (Gal & Irvine 1995: 974) i Kalaallit Nunaat.

- Jeg har ikke spist vs. jeg bliver ikke spist

I midten af opslaget står ordformerne *nerineqanngilanga* [nəʁinə'χæŋilæŋə] og *nerinngilanga* [nə'kɪŋilæŋə] centreret med fed og forstørret skrifttype. Bag *nerineqanngilanga* er der placeret en rødt kryds, og under ordet står der ”jeg bliver ikke spist” højrejusteret og med mindre ikke-fed skrifttype. Bag *nerinngilanga* er der placeret et grønt flueben, og under det står der ”jeg har ikke spist” højrejusteret med mindre ikke-fed skrifttype. Dette er det eneste opslag i hele datamaterialet, hvor en dansk oversættelse bliver brugt som en del af budskabet. På det område er opslaget en undtagelse fra de andre opslag, men fordi den sprogideologiske diskurs er den samme som i de andre opslag, og fordi oversættelsen bliver brugt som en del af denne, har vi valgt at analysere opslaget som undtagelsen, der bekræfter reglen.

Heller ikke i denne post er der henvisninger til, at budskabet kun skulle være møntet på skriftsproget. Til gengæld er den ene af de to ordformer en talesprogsform, som bruges i det sydlige Kalaallit Nunaat, og som derfor kan klassificeres som en regional variant. Dermed inddrager forståelsesrammen for opslaget også talesproget i budskabet, og forskellen mellem skrift- og talesprog bliver udvisket. Den regionale form er *nerineqanngilanga*, og den markeres som forkert i opslaget,

¹² <https://en.wikipedia.org/wiki/Sisimiut> (besøgt 10.10.2024).

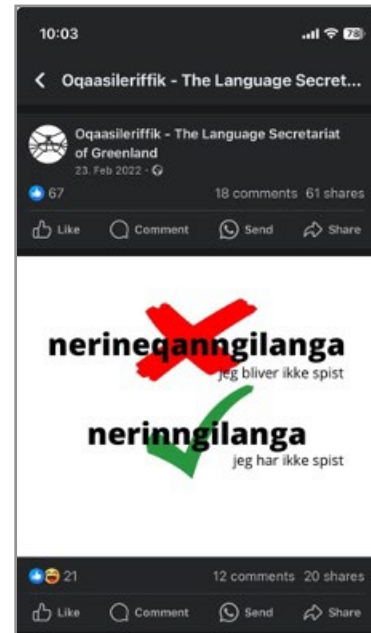
mens standardformen, *nerinngilanga*, markeres som korrekt. Oqaasileriffik markerer her en regional talesprogsform som forkert uden at henvise til, om det er i forhold til skriftsprognormen eller talesprogsnormen, eller begge dele, den er forkert.

Brugen af den danske oversættelse som en legitimation for opslagets budskab om, hvilken form der er korrekt, og hvilken der er forkert, er et eksempel på kolonialitet, fordi den etablerer dansk som en autoritativ norm på sprogområdet. Selvom dansk uden tvivl er en del af sprogsituation i Kalaallit Nunaat (især i Nuuk), så er det svært at se, at denne brug af en oversættelse til dansk som legitimation af korrekt og forkert stavning eller udtale er berettiget. Den vidner mere om en magtstruktur indenfor sproget, der er en arv fra kolonitiden. Desuden er den regionale form *nerineqanngilanga* oversat til dansk ud fra standardsproget, kalaallisut. Den korrekte oversættelse til dansk ville have været 'jeg har ikke spist'. Det er nemlig betydningen af *nerineqanngilanga* og ikke 'jeg bliver ikke spist'. Betydningen af den regio-

nale form anerkendes ikke, og legitimationen med dansk baserer altså på en fejl-oversættelse. En betydning der kun ville være relevant, hvis man slap godt fra et møde med en sulten isbjørn, hvilket måske, måske ikke er tilfældigt. Selve oversættelsen er i princippet irrelevant for modstillingen af de to former, og den fremstår mere som en latterliggørelse af den regionale form end et reelt bidrag til sammenligningen. Markeringen af *nerineqanngilanga* som forkert sker altså på baggrund af en standardideologi, som har sit udspring i og legitimeres med det koloniale forhold mellem Kalaallit Nunaat og Danmark, hvilket vi anser for at være et eksempel på kolonialitet.

Konklusion

Analysen ovenover viser, hvordan Oqaasileriffik etablerer en præskriptiv forståelsesramme med et klart fokus på korrekt og forkert i budskaberne i deres opslag. De præsenterede former markeres enten som korrekte eller forkerte gennem brug af kombinationer af symboler, farver og tekst. I de analyserede Facebook-opslag er det er de former, der repræsenterer regional variation, der kategoriseres som

figur 4.

forkerte i forhold til standardsprogsformerne. Dette vidner om en stærk standard-sprogsideologi.

Kategoriseringerne af de regionale former som forkerte er et eksempel på den ideologiske proces, der kan karakteriseres som *udviskning* (Gal & Irvine 1995; Irvine & Gal 2000). De er eksempler på, hvordan variation, der afviger fra standarden forsøges udvisket. Variation, der ikke stemmer overens med standardnormen, bliver behandlet som en moddiskurs, der enten skal "ignoreres" eller "transformeres" (Irvine & Gal 2000: 38), fordi den udgør en "trussel" mod den dominerende standardiseringsdiskurs (Gal & Irvine 1995: 974-975). Gennem sine opslag reproducerer de sproglige autoriteter standardideologien og bidrager til, at standardvarieteteten etableres som den 'korrekte' sprogbrug.

Vi argumenterer for at den standardideologi, der præger sprogsituationen i Kalaallit Nunaat, er blevet indført i Kalaallit Nunaat som et resultat af det koloniale forhold til Danmark. Dette er sket gennem koloniale handlinger som eksemplet fra processen med at etablere et stednavnenævn fra kolonimagtens side repræsenterer. Det er altså sket gennem etableringen af offentlige institutioner og systemer med dansk forbillede, og gennem etableringen af en ortografi og en sprognorm efter dansk/europæisk forbillede. Det betyder, at vi anser standardideologien for at være en kolonial magtstruktur, der stadig præger sprogsituationen i Kalaallit Nunaat, og derfor klassificerer vi den som et udtryk for kolonialitet (Maldonado-Torres 2007). Ud fra et kritisk diskursanalytisk perspektiv argumenterer vi for, at Facebook-opslagene (teksten) er den del af en diskursiv praksis, hvor Oqaasiliortut og Oqaasileriffik reproducerer standardsprogsideologien, der udspringer af nationalsprogsparadigmets (Pujolar 2007) sociale praksis, som vi anser for at være et udtryk for kolonialitet.

Facebook-opslagene er en del af en symbolsk magtstruktur, der ensretter sproget for at styrke den nationale identitet. Denne struktur, der er skabt til at redde sproget, afspejler dog de sprogideologier, der under kolonitiden var undertrykkende. Det er der intet usædvanligt i, når man tager den dekoloniale kontekst og sprogets status som minoritiseret i betragtning (Woolard 1998: 17), men når det drejer sig om en puristisk standardsprogsideologi, som den der er dominerende i Kalaallit Nunaat, så har det negative konsekvenser for den sproglige variation (Edwards 2009: 212). Når standardsprogsideologier overtages ukritisk og får lov til at fungere som symbolsk magt (Bourdieu 1991) med et sprogbevarende og national identitetsskabende mål for øje, så bliver standardsproget fremstillet som det mest korrekte og autentiske. Det er det, vores analyse her viser. Variationen, der afviger fra kalaallisut bliver *udvisket* i Oqaasileriffiks Facebook-opslag under foregivende af sproglig

korrekthed. Dermed bliver kalaallisut *ikoniseret* som den korrekte og passende sprogbrug, og det fører til en *fraktal rekursivitet* af kalaallisut, så det bliver symbol på at være en autentisk kalaaleq (Irvine & Gal 2000: 37-39).

Litteratur

- Agha, Asif 1999: Register, *Journal of Linguistic Anthropology*, 9(1-2), 216-219.
- Auer, Peter, Julia Breuninger, Martin Pfeiffer 2017: Neuere Entwicklungen des alemannischen an der französisch-deutschen Sprachgrenze im Oberrheingebiet, *Zeitschrift für Dialektologie und Linguistik – Beihefte, band 171: Räume, Grenzen, Übergänge; Akten des 5. Kongress der internationalen Gesellschaft für Dialektologie des deutschen (IGDD)* (Helen Christen, Peter Gilles & Christoph Purschke – eds.), Wiesbaden/Stuttgart: Steiner, 27-44.
- Bekendtgørelse af lov om Dansk Sprognævn 1997: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2015/217> (besøgt 10.10.2024).
- Bekendtgørelse om Dansk Sprognævns virksomhed og sammensætning 1997: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2009/178> (besøgt 10.10.2024).
- Berthelsen, Christian, Birgitte Jacobsen, Robert Petersen, Inge Kleivan & Jørgen Rischel 1998: *Oqaatsinut Tapiliussaq – kalaallit oqaasii qallunaat oqaasiinut sanilliullugit/Oqaatsit supplementsbind – om det grønlandske sprog set i relation til det danske sprog*. Nuuk: Atuakkiorfik – Ilinniussiorfik.
- Björnsson, Iben 2017: “Vi har ikke behov for forsoning...” – Det danske selvbillede i relation til Grønland 1953-2015, *temp – tidsskrift for historie* 7(13). 117-51, <https://tidsskrift.dk/temp/article/view/24985> (besøgt 10.10.2024).
- Blommaert, Jan, Sirpa Leppänen & Massimiliano Spotti 2012: Endangering Multilingualism, *Dangerous Multilingualism – Northern Perspectives on Order, Purity and Normality* (Jan Blommaert, Sirpa Leppänen, Päivi Pahta & Tiina Räisänen – eds.), Basingstoke: Palgrave Macmillan. 1-24.
- Bourdieu, Pierre 1991: *Language and Symbolic Power* (J. B. Thomson – ed./transl.). Cambridge: Polity Press.
- Breuninger, Julia 2016: Die Frikativierung von intervokalisches -b- im Oberrheingebiet, *Dialekt und Öffentlichkeit, Beiträge zur 18. Arbeitstagung zur alemannischen Dialektologie* (Helen Ahner, Hubert Klausmann – eds.). Universität Tübingen, <https://publikationen.uni-tuebingen.de/xmlui/handle/10900/68024> (besøgt 27.05.2025).
- Burke, Peter 2004: *Languages and Communities in Early Modern Europe*. Cambridge/New York: Cambridge University Press.

- Costa, James, Haley de Korne & Pia Lane 2017, Standardizing Minority Languages – Reinventing Peripheral Languages in the 21st century. *Standardizing Minority Languages* (Pia Lane, James Costa & Haley de Korne – eds.). New York/London: Routledge. 1-23.
- Deumert, Ana & Nkukuleko Mabandla 2018: Beyond Colonial Linguistics – The Dialectal Control and Resistance in the Standardization of IsiXhosa, *Standardizing Minority Languages* (Pia Lane, James Costa & Haley de Korne – eds.). New York/London: Routledge, 200-221.
- Dorais, Louis-Jacques 2014: *The Language of the Inuit: Syntax, Semantics, and Society in the Arctic*, Montréal/Kingston: McGill-Queen's University Press.
- Edwards, John 2009: *Language and Identity*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Engebretsen, Martin 2023: Communicating Health Advice on Social Media – a Multimodal Case Study, *Mediekultur* 39(74). 164-184.
- Fairclough, Normann 1992: *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity Press.
- Fairclough, Normann 2001: *Language and Power*. London: Longman.
- Gad, Ulrik Pram 2004: Grønlandsk identitet: Sprog, demokrati, velfærd og selvstændighed, *Politica* 36(3). 271-288.
- Gal, Susan 2018: Visions and Revisions of Minority Languages: Standardization and Dilemmas, *Standardizing Minority Languages* (Pia Lane, James Costa & Haley de Korne – eds.). New York/London: Routledge. 222-242.
- Gal, Susan & Judith T. Irvine 1995: The Boundaries of Languages and Disciplines: How Ideologies Construct Difference. *Social Research* 62(4). 967-1001.
- Grosfoguel, Ramón 2011: Decolonizing Post-Colonial Studies and Paradigms of Political-Economy: Transmodernity, Decolonial Thinking, and Global Coloniality. *Transmodernity: Journal of Peripheral Cultural Production of the Luso-Hispanic World* 1(1).
- Haraway, Donna 1988: Situated Knowledges: The Science Question in Feminism and the Privilege of Partial Perspective. *Feminist Studies* 14(3). 575-599.
- Heller, Monica, Sari Pietikäinen & Joan Pujolar 2018: *Critical Sociolinguistic Research Methods - Studying Language Issues that Matter*. New York/London: Routledge.
- Higgins, Anthony K. 2010: Exploration History and Place Names of Northern East Greenland, *GEUS Bulletin* 21. 1-368.
- Inatsisartutlov nr. 5 af 1. juni om Grønlands Sprognævn 2017: https://nalunaaruttit.gl/groenlandsk-lovgivning/2017/1-05-2017?sc_lang=da (besøgt 24.05.2025).

- Inatsisartutlov nr. 7 af 19. maj om sprogpolitik 2010: https://nalunaarutit.gl/groenlandsk-lovgivning/2010/ltl-07-2010?sc_lang=da (besøgt 25.05.2025).
- Irvine, Judith T. 1989: When Talk Isn't Cheap, *American Ethnologist* 16(2). 248-267.
- Irvine, Judith T. & Susan Gal 2000: Language Ideology and Linguistic Differentiation, *Regimes of Languages: Ideologies, Politics, and Identities* (Paul V. Kroskrity – ed.). Santa Fe: School of American Research Press. 35-84.
- Jaffe, Alexandra 2000: Introduction: Non-standard orthography and non-standard speech, in *Journal of Sociolinguistics* 4(4). 497-513.
- Kleemann-Andersen, Camilla & Marie Maegaard *forthcoming*: Standard Ideology and Political Discourse in Kalaallit Nunaat: Discourses of Unity, Language Endangerment and Democracy. *Language in a Polarized World: New Perspectives on Language Ideologies and Political Discourse* (Johannes Angermüller, Michael Kranert, & Jaspal Naveel Singh – eds.). New York: Oxford University Press.
- Kleinschmidt, Samuel 1851: *Grammatik der grönländischen Sprache mit teilweisem Einschluss des Labradordialekts*. Berlin: G. Reimer.
- Kleinschmidt, Samuel 1871, *Den Grønlandske Ordbog*. København: F. F. Jørgensen.
- Kleivan, Inge 2001: Den historiske baggrund for at grønlænderne har ét fælles skriftsprog. i *Sprog i Norden 2001*. 17-45.
- Lov om dansk retskrivning 1997: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/1997/332> (besøgt 10.10.2024).
- Maegaard, Marie 2023: Dekolonial dialektologi, *Nordlyd* 47(2). 17-32.
- Maldonado-Torres, Nelson 2007: On the Coloniality of Being: Contributions to the Development of a Concept. *Cultural studies* 21(4). 240-270.
- Mortensen, Kristine Køhler 2018: Multimodalitet – venskab på tværs af billeder og tekst, *Sociale medier og sprog – analytiske tilgange* (Andreas Candefors Stæhr & Kristine Køhler Mortensen – red.). Frederiksberg: Samfundslitteratur. 183-215.
- Mortensen, Kristine Køhler & Marie Maegaard 2019: Meeting the Greenlandic People: Mediated Intersections of Colonial Power, Race and Sexuality, *Discourse, Context & Media* 32(9). 100-348.
- Møller, Janus Spindler 2021: Etnolingvistisk cornering, *Sprogs status i rigsfællesskabet 2031* (Tore Kristiansen & Anna Holmen – eds.), Københavnerstudier i tosprogethed, Studier i parallelsproglighed, bind C13, Københavns Universitet, Det Humanistiske Fakultet. 115-130.

- Ndhlovu, Finex 2018: *Language, Vernacular and Nationalism: Uncovering the Myths of Transnational Worlds*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Oberndörfer, Dieter 2005: Sprache und Nation, *Migration und sprachliche Bildung* (Ingrid Gogolin, Marianne Krüger-Potratz, Katharina Kuhs, Ursula Neumann & Fritz Wittek – eds.), Münster: Waxmann, 231-248.
- Olsen, Carl Christian 2008: Nunat aqqinik aalajangiisartut – Grønlands Stednavne-nævn. *Sprog i norden* 2008. 185-188.
- Ordbog.gl, <https://ordbog.gl/?st=malinnaavoq#result> (besøgt 10.10.2024).
- Petersen, Robert 1975: Om grønlandsk – og den nye grønlandske retskrivning. *Sprog i norden*. 57-66.
- Petersen, Robert 1977: On the west Greenlandic Cultural Imperialism in East Greenland. *Transactions of the Finnish Anthropological Society* 2. 187-195.
- Petersen, Robert 1986: De grønlandske dialekters fordeling, *Vort sprog - vor kultur*. Nuuk: Pilersuiffik. 113-122.
- Petersen, Michael Niebeling & Tobias Raun 2018: Kritisk diskursanalyse – Sorgbearbejdelse på Facebook, *Sociale medier og sprog* (Andreas Candefors Stæhr & Kristine Køhler Mortensen – eds.). Frederiksberg: Samfundslitteratur, 253-277.
- Pfeiffer, Martin & Peter Auer 2019: Erfahrung und Stereotyp an der elsässisch-badische Grenze – Repräsentationen der Anderen und ihre narrative Verarbeitung, *Politische Grenze – sprachliche Grenzen* (Nicole Palliwoda, Verena Sauer & Stephanie Sauermilch – eds.). Berlin/Boston: de Gruyter. 143-178.
- Pujolar, Joan 2007: Bilingualism and the Nation-State in the Post-National Era. *Bilingualism: A Social Approach* (Monica Heller – ed.). Basingstoke: Palgrave Macmillan. 71-95.
- Ravn-Højgaard, Signe 2019: Medier og selvstændighed i Grønland. *Politik* 22(1). 67-83.
- Ravn-Højgaard, Signe 2023: *Offentligheden i mikrosamfund: et casestudie af det grønlandske mediesystem* (phd.-afhandling). Nuuk/Roskilde.
- Robbe, Pierre & Louis-Jacques Dorais 1986: *Tunimiit oraatsiat/Det østgrønlandske sprog/The Eastgreenlandic Inuit Language*. Québec: Université Laval.
- Sermitsiaq 2023: *Grønlandsk på GUX: "På meget usikker grund"*, (<https://www.sermitsiaq.ag/samfund/gronlandsk-pa-gux-pa-meget-usikker-grund/545261> (avisartikel, besøgt 24.05.2025)).
- Silverstein, Michael 2003: Indexical Order and the Dialectics of Sociolinguistic Life. *Language and Communication* 23. 193-229.

- Stoeckle, Philipp & Christoph Hare Svenstrup 2011: Language Variation and (de-)standardization processes in Germany, *Standard Languages and Language Standards in a Changing Europe* (Tore Kristiansen & Nikolas Coupland – eds.). Oslo: Novus Press. 83-90.
- Swan, Joan, Ana Deumert, Theresa Lillis & Rajend Meshtrie 2004: *A Dictionary of Sociolinguistics*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Trondhjem, Naja Blytmann 2023: Grønlandske dialekter og retskrivningen, *Nordlyd* 42(2). 193-206.
- Woodbury, Anthony C. 1984: Eskimo and Aleut Languages, *Handbook of North American Indians* 5 (William C. Sturtevant – ed.). Washington: Smithsonian Institution. 49-63.
- Woolard, Kathryn 1998: Introduction: Language Ideology as a Field of Inquiry, *Language Ideologies: Practice and Theory* (Bambi Schieffelin, Kathryn Woolard & Paul V. Kroskrity – eds.). New York: Oxford University Press. 3-50.

Arkivmateriale

Stednavnenævnsarkivet (STAK¹³):

Indeholder dokumentation for stednavnenævnet for Grønland og det forudgående udvalgs arbejde mellem 1933 og 1983. Arkivet befinder sig i dag hos Oqaasiliortut i Nuuk.

Christoph Hare Svenstrup
Ph.d., tidligere adjunkt ved Ilisimatusarfik
christophhare@gmail.com

Kavssâluk Imîna Peary
Kandidatstuderende
Institut for kultur, sprog og historie
Ilisimatusarfik
2248@uni.gl

¹³ vores forkortelse